

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoP/34/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713212128
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8713212128.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci navrhovateľky: S. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., E. XXX, zastúpená JUDr. Jankou Hesovou, Poprad, Hraničná 656/1 proti odporcovi: I. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom K., V. XXXX/XX, zastúpenému Mgr. Marekom Tauberom, advokátom so sídlom Hviezdoslavova 11, Spišská Nová Ves o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom: I. J., nar. XX. XX. XXXX a Z. J., nar. XX. XX. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 29. 09. 2014, č. k. 10P/192/2013-83 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o rozvode manželstva, o zverení mal. detí I. a Z. do osobnej starostlivosti matky a vo výroku o určení výživného.

Mení rozsudok vo výroku o úprave styku tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. deťmi I. a Z.

- každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10:00 hod. do 13:00 hod. s tým, že počas prvých 5-tich mesiacov styku za prítomnosti matky, po realizácii 5-tich mesiacov za prítomnosti matky je otec oprávnený stretávať sa s mal. deťmi

- každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10:00 hod. do 13:00 hod. bez prítomnosti matky,

- každý rok počas vianočných sviatkov dňa 26. 12 v čase od 13:00 do 16:00 hod., bez prítomnosti matky.

V čase realizovania styku otca s mal. deťmi je otec povinný mal. deti pripravené matkou prevziať na adrese bydliska matky a mal. deti I. a Z. v stanovenom čase na tej istej adrese matke aj odovzdať.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom rozviedol manželstvo navrhovateľky a odporcu uzatvorené XX. XX. XXXX a na dobu po rozvode manželstva upravil výkon ich rodičovských práv a povinností tak, že zveril mal. I. a mal. Z. do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok a otcovi určil výživovaciú povinnosť na každé dieťa po 100 Eur mesačne spolu v sume 200 Eur mesačne s povinnosťou otca platiť výživné matke vždy do 15-teho dňa každého mesiaca vopred počnúc dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva až do doby, kým sa nezmenia pomery. Návrh otca na úpravu styku zamietol a vyslovil, že žiadne z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodol tak v intenciách § 23 ods. 1 - 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „Zákon o rodine“) po zistení, že manželstvo účastníkov je hlboko a trvalo rozvrátené a nesúlad spolužitia manželov ukončili v júni 2013 s tým, že navrhovateľka spolu s mal. deťmi sa od odporcu zo spoločnej domácnosti odsťahovala k svojej matke. Navrhovateľka v žiadnom prípade nemá záujem na obnovení manželského spolužitia, hoci odporca má o to záujem. V zmysle § 24 ods. 1 a 3 Zákona o rodine zároveň súd upravil i práva a povinnosti rodičov k mal. deťom pochádzajúcim z ich manželstva na dobu po rozvoде tak, že navrhovateľka, ktorá po ukončení spolužitia s odporcom v júni 2013 sa odsťahovala s deťmi k svojej matke bývajúcej v E., výlučne zabezpečuje výchovu mal. detí vo vyhovujúcom prostredí, a preto zveril obidve mal. deti do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na výživu na každé dieťa sumou po 100 Eur mesačne. Pri určení výživného sa súd prvého stupňa spravoval ust. § 62, § 75 ods. 1 Zákona o rodine vychádzajúc jednak z vekových potrieb mal. detí, ako aj zo zárobkových možností a schopností oboch rodičov. V tomto smere zistil, že príjem navrhovateľky pozostáva z dávky v hmotnej núdzi v sume 160,50 Eur mesačne a odporca je dlhodobo od roku 2005 nezamestnaný, dávku v hmotnej núdzi nepoberá, avšak dosahuje príjem z faktického vykonávania činnosti - vyhotovovanie videí z rôznych spoločenských akcií za odplatu. Z obsahu spisu sp. zn. 10C/10/2013 mal súd za preukázané, že odporca má úspory, peňažné prostriedky sú uložené na rôznych bankových účtoch, a to v Poštovej banke a. s. vo výške 15 445 Eur, v Tatra banke a. s. vo výške 17 635 Eur, vo VÚB a. s. vo výške 998 Eur, v Sberbank, a. s. vo výške 26 090 Eur, v ČSOB a. s. vo výške 20 027 Eur ako termínované vklady. Pri stanovení výšky vyživovacej povinnosti otca voči mal. deťom súd zohľadnil, že majetková situácia otca, aj keď je dlhodobo nezamestnaný a je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie je značne priaznivá, o čom svedčia peňažné prostriedky otca uložené na viacerých bankových účtoch, ktoré otec môže použiť na plnenie vyživovacej povinnosti. Preto súd určil otcovi platiť výživné na každé dieťa po 100 Eur mesačne od právoplatnosti rozvođu manželstva až do doby zmeny pomerov. Pri rozhodovaní o úprave styku otca s mal. deťmi súd vzal zreteľ na opakované osobné vyjadrenia oboch mal. detí, ktoré sa s otcom nechcú stretávať, odmietajú ho a doslova pred ním utekajú. Preto súd uzavrel, že je v súlade s právami dieťaťa upravenými jednak v Zákone o rodine, ako aj vyplývajúce z § 9 Občianskeho zákonníka, aby prihliadol na ich názor, ktorý zodpovedá ich rozumovej a vôľovej vyspelosti v danom veku. Okrem toho nebolo doteraz právoplatne skončené konanie tamojšieho súdu vedené pod sp. zn. 10P/273/2013, v ktorom súd rozhoduje o úprave styku otca s mal. deťmi. V tejto súvislosti poukázal aj na závery vyjadrené v znaleckom posudku znalkyňou PhDr. H. I., ktorý bol zabezpečený v priebehu konania tamojšieho súdu vedeného pod sp. zn. 15P/137/2013 a v ktorom sa ustanovená znalkyňa vyjadrovala k zisteným vzťahom medzi rodičmi a deťmi, ako aj k otázke stretávania sa otca s mal. deťmi. Menovaná znalkyňa potvrdila, že vzťah oboch detí k otcovi je aktuálne verbálne vyjadrovaný ako negatívny, a preto, ak otec bude v budúcnosti zvažovať kroky a postupy v oblasti kontaktu s deťmi, je potrebné, aby zmenil svoje postoje a výchovné prístupy k mal. deťom. Podľa znalkyne styk otca s mal. deťmi by sa mal spočiatku odohrávať len na krátku dobu a v neutrálnom prostredí, čo je podmienkou pre úspešnosť styku otca s deťmi, spolu s aktívnou podporou matky. Pri rozhodovaní o zamietnutí návrhu otca na úpravu styku s mal. deťmi súd zároveň apeloval na oboch rodičov, ako aj kolízneho opatrovníka, aby postupne vypestovali v deťoch nestranný, objektívny obraz o každom rodičovi a presvedčili ich o prospešnosti nadviazania kontaktu mal. detí s otcom, čo by ich malo obohacovať a tak zabezpečiť aj realizovanie práv otca stretávať sa s nimi. Zároveň zdôraznil, že otec ako rodič musí byť dostatočne trpezlivý, lebo súčasné jeho odmietanie mal. deťmi je výsledkom ťaživej rozvođovej situácie a nezhôd medzi rodičmi. Preto je potrebné, aby otec správne vyhodnotil a pochopil správanie mal. detí, ktoré je aj v záujme perspektívneho zlepšenia vzťahov medzi ním a mal. deťmi.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh zamietol, alternatívne, ak odvolací súd potvrdí prvý výrok rozsudku, aby na čas po rozvođe zveril mal. detí do osobnej starostlivosti otca. V prípade, ak súd potvrdí rozsudok o zverení mal. detí na čas po rozvođe do osobnej starostlivosti matky, aby otcovi určil výživné vo výške 30 % zo sumy životného minima na každé dieťa a zároveň upravil styk otca s mal. deťmi podľa rozhodnutia Okresného súdu Poprad sp zn. 10P/273/2013 zo dňa 10. 06. 2014. Uviedol, že všetky negatíva na jeho osobu prezentované navrhovateľkou pred súdom sú ciele, účelové, vykonštruované, nezakladajúce sa na pravde. Nikdy za trvania manželstva sa navrhovateľka nestážovala sociálnym pracovníkom, resp. polícii, žeby ju a mal. deti odporca fyzicky atakoval, resp. psychicky týral. Navrhovateľka je veľmi manipulovaná svojou matkou, ktorá ako vdova chce mať svoju jediná dcéru aj s vnúčatami pri sebe v domácnosti počas staroby. Má za to, že pri rozhodovaní o

rozvoje manželstva mal súd vyvinúť všetky dostupné možnosti na zachovanie a udržanie manželstva aj s poukazom na vyjadrenia otca. Odporca nepovažuje za správne zveriť mal. deti do osobnej starostlivosti matky, pretože od tajného útoku zo spoločnej domácnosti (08. 06. 2013) sú síce mal. deti v starostlivosti matky, ale je otázne, či vzhľadom na predchádzajúce okolnosti a zistenia je toto riešenie správne. V tejto súvislosti poukázal na záver znalkyne PhDr. H. I., ktorá v znaleckom posudku uviedla, že obaja rodičia, a teda aj otec dokážu zabezpečiť základné životné potreby pre deti a majú k tomu vytvorené aj primerané zázemie. Skutočnosť, že otec bol počas manželstva úzko konfrontovaný s výkonom osobnej starostlivosti o deti potvrdzuje aj fakt, že vzhľadom na zdravotné problémy matky bol nútený ukončiť pracovný pomer a venovať sa výlučne rodine a starostlivosti o mal. deti, ktorú bezproblémovo zvládal, častokrát bez prítomnosti manželky. U matky bola po narodení syna diagnostikovaná depresívna porucha s psychotickou symptomatológiou v popôrodnom období. Otec má obavu, že u matky môže dôjsť k častejším hospitalizáciám v ústavných zariadeniach a tým dôjde aj k zníženiu schopnosti osobnej starostlivosti matky o zverené deti. Rozhodnutie o určení výživného je nedostatočné, nepresvedčivé, nezrozumiteľné a v logickom rozpore, pretože ten istý senát, ktorý rozhodol o rozvoje manželstva, žalobu o určenie manželského výživného zamietol. Účty, o ktoré súd opiera určenie výšky výživného neexistovali ani v čase vyhlásenia rozsudku o určenie manželského výživného a ani v čase vyhlásenia rozsudku o rozvoje manželstva. Z tohto dôvodu nie je zrejmé, ako súd dospel dňa 29. 09. 2014 pri vyhlásení rozsudku o rozvoje manželstva s príslušenstvom, že otec je vlastníkom účtov, kde údajne majú byť vložené jeho finančné prostriedky. Je naďalej nezamestnaný, hoci prácu si aktívne hľadá, požiadal o dávku v hmotnej núdzi, a preto je zrejmé, že súd pri rozhodovaní o výživnom pochybil, neriadil sa zásadami uvedenými v Zákone o rodine, kedy mal otcovi určiť minimálne zákonné výživné na obe mal. deti, teda 30 % zo sumy životného minima. V súvislosti s úpravou styku otec poukázal na rozhodnutie tamjšieho súdu sp. zn. 10P/273/2013, ktorým súd prvého stupňa jednoznačne konštatoval potrebu úpravy styku otca s deťmi. Je preto prekvapujúce, že súd v rozvodovom konaní do svojho rozhodnutia neprevzal úpravu styku otca s mal. deťmi na čas po rozvoje, ktorú zakotvil v rozhodnutí 10P/273/2013.

Navrhovateľka k podanému odvolaniu odporcu navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Odvolanie odporcu podľa jej názoru má jediný cieľ ublížiť navrhovateľke a mal. deťom, je bez obsahu prekrúcajúci skutočnosť, lebo manželstvo od samého začiatku nebolo harmonické a šťastné. Príčinou tohto stavu bol odporca, ktorý manželstvo uzatvoril vo vysokom veku a už nebol schopný zmeniť svoj životný štýl a prispôbiť sa potrebám navrhovateľky a mal. deťom. Táto jeho neschopnosť sa znásobila chorobným lakomstvom, neschopnosťou deliť sa. Odporca sa v byte, ktorý kúpil zdržiaval nie preto, že chcel byť s rodinou, ale preto, že tam mal prístroje na výrobu vizuálnych záznamov. S rodinou netrávil ani významné sviatky, ale zdržiaval sa u svojich rodičov. Narodeniny, či iné potreby deti a navrhovateľky ignoroval. Odporca 10 rokov nepracoval, ale neoprávnene podnikal, keď vyhotovoval obrazové záznamy z najrôznejších podujatí v okrese. Preto ani soboty a nedele netrávil s rodinou. Peniaze si nechával len pre vlastnú potrebu a nebyť podpory rodičov navrhovateľky a jej ďalších príbuzných, navrhovateľka a mal. deti by nemali ani čo jesť. Takéto psychické násillie odporcu v rodine, ignorovanie rodiny a jej potrieb muselo zákonite vyústiť u navrhovateľky k psychickej poruche. Ako náhle opustila spoločnú domácnosť spolu s deťmi jej psychický stav sa postupne zlepšil a je v poriadku. Nie je pravdou, že odporca nemá finančné prostriedky. Za trvania manželstva si ukladal peňažné prostriedky v týchto bankách: Poštová banka, a. s., pobočka Poprad, Tatra banka, a. s., pobočka Poprad, VÚB a. s., pobočka Poprad, SBERBANK a. s., pobočka Poprad (predtým VOLKSBANK a. s.), ČSOB a. s., pobočka Poprad, Slovenská sporiteľňa, a. s., pobočka Poprad. Jeho neoprávnené podnikanie a v tejto súvislosti aj jeho bankové účty sú v súčasnosti predmetom vyšetrovania Oddelením kriminálnej polície v Poprade. Na záver uviedla, že nikdy s odporcom v žiadnom prípade neobnoví manželské spolužitie a deti otca odmietajú.

Kolíznym opatrovníkom k odvolaniu odporcu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť.

Odvolací súd prejednal odvolanie odporcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 212 ods. 2 písm. a) O. s. p.) dospel k záveru, že odvolanie odporcu je dôvodné len sčasti.

V súdnej veci sa navrhovateľka svojim návrhom doručeným súdu 26. 08. 2013 domáhala rozvodu jej manželstva s odporcom a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom I. a Z. na čas po rozvode.

Odvolačný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa ohľadom rozvodu manželstva, zverenia mal. detí do výchovy jedného z rodičov a určenia výživného zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku a na základe vykonaných dôkazov dospel aj k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Na takto zistený skutkový stav správne aplikoval právne predpisy a v tomto smere sú aj správne výroky (prvý a druhý výrok rozsudku) napadnutého rozsudku, ktoré sú aj odôvodnené a s ktorými sa odvolací súd stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, ako aj k dôvodom odvolania odporcu odvolací súd uvádza, že jediným hmotnoprávnym dôvodom rozvodu manželstva je kvalifikovaný rozvrat manželstva (§ 23 ods. 1 Zákona o rodine). Kvalifikácia stupňa rozvratu je zverená výlučne súdu (nie účastníkom konania), ktorý musí preskúmať či je manželstvo už dostatočne vážne narušené a dostatočne vážne rozvrátené, čo bude mať za preukázané vtedy, ak dospeje k záverom, že už viac toto manželstvo nemôže plniť svoj účel a ani už nemožno od manželov očakávať obnovenie manželského spoložitia. Účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo. Súd prvého stupňa v súlade s uvedeným aj postupoval a dospel k relevantným záverom, na základe ktorých manželstvo účastníkov konania v súlade so zákonom o rodine rozviedol. Preto pokiaľ odporca nesúhlasí s rozvodom, jeho subjektívny nesúhlas nestačí, pretože nemá oporu vo vykonanom dokazovaní a objektívne zistenom skutkovom stave vo veci s prihliadnutím na skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu. V danom prípade účastníci konania ako manželia spolu nežijú od 08. 06. 2013, spoločne nehospodária, na nákladoch domácnosti sa spoločne nepodieľajú, intenzita rozvratu v manželstva účastníkov je závažná, pretože vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené, trvalo rozvrátené a manželstvo nemôže preto plniť svoj účel.

Subjektívne posudzovanie situácie odporcom inak nemôže byť dôvodom na iné skutkové zistenia, resp. právne posúdenie veci, preto aj odvolací súd mal za to, že sú splnené podmienky na rozvod manželstva uvedené v § 23 ods. 1 Zákona o rodine.

Podľa ust. § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov mal. dieťaťa súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu na čas po rozvode, najmä určí, komu mal. dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí ako má rodič, ktorému nebolo mal. dieťa zverené do osobnej starostlivosti prispievať na jeho výživu alebo schváliť dohodu rodičov o výške výživného.

Rozvod manželstva účastníkov konania nie je v rozpore ani so záujmami ich mal. detí, na pomeroch ktorých sa rozvodom nič nezmení. Od 08. 06. 2013 mal. deti spoločne s navrhovateľkou žijú v spoločnej domácnosti starej matky zo strany matky a sú vychovávané výlučne navrhovateľkou. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na závery znalkyne PhDr. H. I. v znaleckom posudku, že obaja rodičia dokážu zabezpečiť základné životné potreby mal. detí a majú primerané zázemie, avšak osobnosť matky zabezpečuje lepšiu saturáciu emocionálnych potrieb detí, čo vzhľadom k ich veku a potrebe istoty a bezpečia je nevyhnutné. Za takéhoto stavu je dôvodné, aby mal. deti na čas po rozvode manželstva boli zverené do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok.

Podľa ust. § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine).

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopnosti, možnosti a majetkových pomerov povinného rodiča súd vždy berie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnuté vynaložiť (§ 62 ods. 5 Zákona o rodine).

Podľa ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného, prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú všeobecné hľadiská, na ktoré súd prihliada pri určení vyživovacej povinnosti. Patria k nim predovšetkým odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a pod.. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojovanie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb, ako je strava, ošatenie, obuv a pod., ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod..). Odôvodnené potreby dieťaťa sú však bezprostredne ovplyvňované aj schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú, základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne možnosti a schopnosti rodičov vyššie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú teda rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, alebo majetkového prospechu. Navyše súd prihliadne aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

V intenciách zhora uvedenej platnej právnej úpravy súd prvého stupňa i v súdnej veci postupoval, pričom v tomto smere dostatočne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správny právny záver. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v časti týkajúcej sa určenia vyživovacej povinnosti odporcu, a využíjúc postup podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p. sa obmedzuje len na skonštatovanie jeho správnosti. Na zdôvodnenie správnosti týchto dôvodov len podčiarkuje, že i podľa názoru odvolacieho súdu súdom prvého stupňa určené výživné v plnom rozsahu zohľadňuje odôvodnené potreby mal. detí, ktoré navštevujú I. stupeň základnej školy vyžadujúcim si zvýšené náklady ako i možnosti, schopnosti a majetkové pomery odporcu. Správne totiž súd prvého stupňa u odporcu vychádzal nielen zo skutočností, že otec je dlhodobo nezamestnaný (od roku 2005), ale zohľadnil aj skutočnosť, že otec po dobu 10 rokov vyhotovuje obrazové záznamy z najrôznejších podujatí v okrese K., z čoho mu plynú zisky. Uvedenému svedčí skutočnosť, že odporca má zriadené účty v bankách, na ktoré za trvania manželstva ukladal finančné prostriedky. Navyše ako vyplýva z vyjadrenia navrhovateľky neoprávnené podnikanie odporcom a v tej súvislosti aj jeho bankové účty sú predmetom vyšetrovania orgánmi činnými v trestnom konaní. Na argumentáciu odporcu obsiahnutú v jeho odvolaní o tom, že od posledného rozhodovania o výživnom, ktoré bolo realizované rozsudkom Okresného súdu Poprad na čas do rozvodu manželstva pod sp. zn. 15P/137/2013 a ktorým bol odporca zaviazaný prispievať na výživu mal. detí sumou 30 % zo sumy životného minima na každé mal. dieťa mesačne, odvolací súd poznamenáva, že v danom prípade predmetom konania nie je návrh na zvýšenie, resp. zníženie výživného, na ktoré by dopadalo ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Predmetom tohto konania je návrh na rozvod manželstva, s ktorým v zmysle ust. § 113 ods. 1 O. s. p. je vždy spojené konanie o úpravu pomerov manželov k mal. deťom pochádzajúcim z ich manželstva na čas po rozvode. V takom prípade je úlohou súdu zistiť a hodnotiť pomery účastníkov v zmysle vyššie označených zákonných ustanovení ku dňu rozhodovania o rozvode manželstva, ako to správne učinil i súd prvého stupňa a nie zisťovať a rozhodnutie založiť na zmene pomerov, ku ktorej došlo od doby poslednej úpravy výživného.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti rozvodu manželstva, zverenia mal. detí do osobnej starostlivosti navrhovateľky, určenia vyživovacej povinnosti odporcu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil, keď súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav a vyvodil z neho i správny právny záver.

Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s mal. dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s mal. dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa ust. § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s mal. dieťaťom podľa ods. 1 súd upraví styk rodičov s mal. dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia Zákona o rodine, toto dáva rodičom možnosť dohodnúť sa na úprave styku s mal. deťmi. Úprava styku rodičov s deťmi predstavuje len časť ich vzájomných práv a povinností, pričom styk sa upraví vždy, ak v tomto smere absentuje dohoda rodičov a ak je v záujme dieťaťa, aby o tejto otázke rozhodol súd.

Úloha oboch rodičov je v živote mal. detí nezastupiteľná a odvolací súd nemá za to, žeby tomu bolo inak aj v predmetnej veci. V záujme detí je nepochybne, aby boli v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v živote detí. Starostlivosť a výchova o mal. deti predpokladá zabezpečenie nielen materiálnych, ale aj nemateriálnych podmienok, ktoré umožňujú rozvíjanie osobnosti mal. detí. V procese socializácie mal. detí je v zásade nevyhnutná účasť oboch rodičov. Rodičovská zodpovednosť za riadnu výchovu detí je prikázaná obom rodičom; preto pokiaľ nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti, nie je dôvod na to, aby rodič, v ktorého priamej starostlivosti mal. deti nie sú, aby sa s deťmi nestretával, resp. vo veľmi obmedzenom rozsahu.

Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že záujem mal. detí musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a mal. deťmi a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia, ktorí majú v živote detí bez pochybností nezastupiteľné postavenie (porovnaj nález Ústavného súdu ČR II ÚS 554/04). Výkon rodičovských práv a povinností nesmie vystaviť mal. deti negatívnym vplyvom.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku návrh na úpravu styku zamietol poukazujúc na odmietavý vzťah mal. detí k otcovi, ktoré sa s ním nechcú stretávať v dôsledku negatívnych prežitých skúseností z doby ich spoluzitia. S týmto názorom sa odvolací súd nestotožňuje vzhľadom na zistený skutkový stav ako aj na právne posúdenie veci.

Právo mal. detí vyjadriť slobodne svoj názor vo veciach, ktoré sa ich týkajú je ich nepopierateľným právom, avšak v konečnom dôsledku posúdenie záujmu detí prináleží súdu. Jeho úlohou je korigovať predstavy a názory mal. detí o tom, čo je pre nich za danej situácie vhodné a čo nie. Nemožno totiž pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výrazne názor mal. detí bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti a v súlade s takto vysloveným názorom, aby došlo k vyhláseniu autoritatívneho rozhodnutia súdu.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať predovšetkým na závery vyjadrené v znaleckom posudku znalkyňou PhDr. H. I., ktorý bol zabezpečený v konaní vedenom pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 15P/137/2013 a v ktorom sa ustanovená znalkyňa vyjadrovala k zisteným vzťahom medzi rodičmi a mal. deťmi, ako aj k otázke stretávania sa otca s mal. deťmi. Menovaná znalkyňa potvrdila, že vzťah oboch detí k otcovi je aktuálne verbálne vyjadrovaný ako negatívny, je však možné, že sa môže jednať o prechodnú záležitosť. K tomuto by mohla významnou mierou dopomôcť matka, a to formou svojho pozitívne ladeného a aktívneho postoja pri podporovaní vzťahu otec - deti. Znalkyňa nevyhlásila, že otec môže byť v budúcnosti zdrojom pozitívnych zážitkov a môže byť deťmi pozitívne prijímaný. Znalkyňa posúdila, že obaja rodičia sú rovnako spôsobilí zabezpečiť adekvátnu výchovu v rámci reálnych predpokladov každého z nich, dokážu zabezpečiť základné životné potreby mal. detí a majú primerané

zázemie s tým, že osobnosť matky toho času zabezpečuje lepšiu saturáciu emocionálnych potrieb detí, čo je vzhľadom k ich veku a potrebe istoty a bezpečia nevyhnutné. Znalkyňa preto konštatuje, že rodičia by mali začať viac komunikovať medzi sebou, v ich vzťahu sú toho času zjavné vzťahovačné tendencie prejavujúce sa v spochybňovaní svojich kompetencií. Odvolací súd zohľadnil, že v zmysle záverov znalkyne vzťah a kontakt mal. detí s otcom je nevyhnutný a je prirodzený. Počas pozorovania interakcie detí s ich otcom znalkyňa nezaznamenala výrazné negatívne reakcie detí voči otcovi a predpokladá, že deti by boli schopné ostať s otcom aj samotné, pričom spočiatku by bolo dobré stretávanie sa detí s otcom na krátku dobu a v neutrálnom prostredí.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok (§ 220 O. s. p.) vo výroku o úprave styku tak, že otec je oprávnený stýkať sa s mal. deťmi - I. a Z. - každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10:00 hod. do 13:00 hod. počas prvých 5-tich mesiacov styku za prítomnosti matky, po realizácii 5-tich mesiacov za prítomnosti matky je otec oprávnený stretávať sa s mal. deťmi každú párnú sobotu v mesiaci v čase od 10:00 hod. do 13:00 hod. a každý rok počas vianočných sviatkov dňa 26. 12 v čase od 13:00 do 16:00 hod. bez prítomnosti matky. Zároveň určil, že otec sa stretne s matkou mal. detí a mal. deťmi v uvedený čas pred bydliskom matky a po ukončení realizácie styku za prítomnosti matky si otec mal. deti prevezme pred bytom matky a tam ich aj v uvedený čas matke odovzdá. Matke uložil povinnosť deti na styk riadne pripraviť. Odvolací súd má za to, že je tu reálny predpoklad, aby ak sa mal. deti spočiatku budú stretávať s otcom za prítomnosti matky, na ktorú sú v súčasnom období silne citovo naviazané, je možnosť obnoviť vzťah otca s mal. deťmi tak, aby tento styk následne sa mohol realizovať aj bez prítomnosti matky, čo ani znalkyňa v podanom znaleckom posudku nevyhlásila.

Odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že je predovšetkým v záujme mal. detí, aby matka na nich pozitívne vplývala a viedla ich k pozitívnemu vzťahu k otcovi, keď prípravou na styk otca s deťmi nie je len samotná fyzická príprava matky, ale aj určitá psychická pomoc a psychická príprava na stretávanie sa s druhým rodičom. Napriek výrazne negatívnym vzťahom medzi rodičmi nemožno poprieť, že úloha otca v živote mal. detí je dôležitá a v tejto súvislosti je potrebné zdôrazňovať aj potrebu stretávanie sa s druhým rodičom, ktorý nemá mal. deti zverené do osobnej starostlivosti. Odmietavý postoj k styku mal. detí s otcom by im pomohol zmierniť zodpovednejší prístup oboch rodičov a snahu všetkých o dosiahnutie harmonického vzťahu postupným budovaním dôvery, a to nenásilným spôsobom. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že je len na otcovi, ako začne realizovať základné kroky k tomu, aby sa vzťah mal. detí k nemu postupne zmenil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 2 v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, keďže predmetom odvolacieho konania bolo konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom na čas po rozvede, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.